

Jakou hodnoticí úlohu si má učitel vybrat, aby byla vhodná pro to, co chce zjistit, mu může pomoci rozhodnout tzv. posuzovací arch pro výběr testu či autentické evaluační úlohy. Jak taková pomůcka vypadá, ukazuje následující příklad.

Příklad 2.12 Posuzovací arch pro výběr autentické evaluační úlohy

1. **Vyžaduje vyřešení této úlohy vědomosti a dovednosti, které tvoří důležitou součást kurikula?** Jedná-li se o větší časovou investici, je třeba ji zacílit na vědomosti a dovednosti, které jsou základní, a měli by si je z výuky odnést všichni žáci. Musí se jednat o vědomosti a dovednosti, které jsou ve výuce rozvíjeny a na které je kladen velký důraz.
2. **Stojí úloha za čas a energii, které jsou nezbytné k jejímu řádnému vyřešení?** I když je úloha zacílena na základní vědomosti a dovednosti, může být neefektivní: žáci při jejím řešení mohou ztrácet čas zbytečnostmi, které je nijak nerozvíjejí a jejichž informační hodnota je minimální.
3. **Je úloha pro žáky dostatečně náročná a motivující?** Řešení úlohy by mělo být pro žáky intelektuálně stimulující.
4. **Pomůže zpětná vazba, kterou získají v průběhu práce na úloze, žákům vyhodnotit jejich práci a přizpůsobit ji danému úkolu?** Otázky vycházejí z předpokladu, že by evaluace měla být v první řadě užitečná pro učení žáků. A také z předpokladu, že při řešení evaluační úlohy jsou žáci motivováni se učit. Tato otázka předjímá, že žákům bude v průběhu řešení úlohy poskytnuta podpora, která jim umožní rozpoznat slepé uličky a řešení přehodnotit. Učitel se samozřejmě může rozhodnout, že v průběhu řešení podporu poskytovat nebude a poskytne zpětnou vazbu až na základě celkového výsledku.
5. **Pomohou žákům známky, které dostanou za danou úlohu, a s nimi spojené informace získat zpětnou vazbu a zlepšit jejich práci?** Vzhledem k tomu, že se jedná o evaluační úlohu, je odpověď na tuto otázku zcela zásadní. Vyhodnocení úlohy musí žákům poskytnout důležité informace o tom, co již zvládají a kde by se měli ještě zlepšit a jak.
6. **Je návod na vyhodnocování žákovských odpovědí dostatečně podrobný a jednoznačný?** Podrobnost a jednoznačnost návodu na vyhodnocování odpovědí je důležitá v případě, že bude úspěšnost žáků v úlohách srovnávána s normami nebo s výsledky žáků z jiných škol.
7. **Je úloha určena pro žáky podobné těm, které vyučují? Byla na takových žácích pilotována?** Autor úlohy by měl vždy poskytnout podrobnou informaci o tom, pro jaké respondenty je úloha určena, na jakých respondentech byla ověřována. Důležitý je nejen věk žáků a typ vzdělávacího programu, ale i jejich rodinné zázemí. Pokud by byla úloha ověřována pouze na žácích určité skupiny, mohla by ve vztahu k jiným skupinám poskytnout zavádějící informaci.
8. **Budu mít dostatečně podrobnou informaci o tom, s jakým výkonem je výkon mých žáků porovnáván?** Byla úloha standardizována na dostatečném počtu dostatečně různorodých žáků? Je srovnání s ostatními zúčastněnými školami relevantní? Pokud je pro nás důležité porovnání výsledků našich žáků v úloze s výsledky nějakých celorepublikových norem, musíme mít jistotu, že tyto normy jsou skutečně vytvořeny na vzorku žáků, který dobře reprezentuje žáky dané věkové kategorie v ČR. Stejně tak provádíme-li porovnání s žáky několika škol, musíme vědět, o jaké školy se jedná, zda jejich výběr je dostatečně reprezentativní.

Zdroj: Straková, J., & Suchomel, P. (2012). Zjišťování a vyhodnocování výsledků vzdělávání žáků. Praha: Národní ústav pro vzdělávání.